

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Párisztor Mikály

Cím:

Bárczy István

Forrás:

Magyar Hírlap

Bpest

1936. II. 21.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Bárczy István

Idő

"1936"

Személy

Helyszám

BÁRCZY ISTVÁN

A szimpátia és elismerés virágaival halmozzák el most mindenfelől Bárczy Istvánt, kit most mult harminc esztendeje, hogy első ízben választott Budapest polgármesterévé a főváros közgyűlése.

Harminc esztendő rengeteg idő és szinte csodálnivaló, hogy még sem felejtették el. Igaz ugyan, hogy ebben a mi városunkban fogalom volt egykor Bárczy neve, melyet szeretettel emlegetett a pesti ember. Hogy mennyire népszerű volt valamikor Budapest modernizálója, abból is kitetszik, hogy harminc esztendő alatt sem tudott elkopni a népszerűsége. Pedig micsoda harminc esztendő volt ez az utolsó három évtized?! Mennyi minden történt ez alatt és mennyi mindenről megfellebbeztünk. Hány fény és karrier tört derékba és hány ragyogó nevet sepezt el az az idő, mely elviharzott felettünk. Bárczy István nevének nem ártott az idő.

Lehet különben, hogy Budapest hajdani polgármesterének személyében tulajdonképpen mi a magunk ifjúságát jubiláljuk és az ő korszakában a magunk korát ünnepezzük. Boldog korszak volt az, a ferencjózsefi idők utolsó néhány boldog esztendeje: a fejlődés, az alkotás, a boldogulás korszaka. Azután ne felejtjük el: mi magunk is fiatalabbak voltunk harminc esztendővel.

Nagy dolog harminc esztendővel fiatalabbnak lenni. Akkoriban még mi voltunk a „reform-nemzedék” és szinte szemlátomást haladt, fejlődött, épült és széplült és a város. Új tervek, új eszmék döngöttek, ostromolták a holnapot és csak a világháború tudta megállítani Budapestet diadalmas előretörésében és abban, hogy Bárczy István minden szép terve, minden nagyszerű gondolata valóra váljék.

Idősebb városatya urak bizonyára emlékeznek még, mikor mint polgármester első ízben lépett a közgyűlés elé Bárczy, hogy elmondja székfoglaló beszédét. Negyvenéves sem volt még akkor, de ennél is fiatalabbnak látszott a régi sárospataki diákok egyszerű, fekete, zsinóros ünneplőruhájában, melyben az installáció alkalmával a tisztelt közgyűlés színe előtt megjelent. Kissé elfogódott volt a hangja, mikor megköszönte a megtiszteltetést, de percekig zúgott a taps és az éljen az aranycirádás, márványos teremben, mikor kijelentette, hogy megválasztását annak tulajdonítja, hogy a közgyűlés az önkormányzati függetlenség, az erős magyar nemzeti kultúra és a modern demokratikus haladás tettekre kész emberét látja benne.

Budapest modernizálása

Ma, az autonómiáért való küzdelem

napjaiban furcsán hangzik, hogy már harminc esztendővel ezelőtt is veszedelemben volt a városi önkormányzat függetlensége. Annyi bizonyos, hogy ezzel az első beszédével Bárczy István meghódított mindenkit, még az ellenfeleit is. Hittek neki, bíztak benne és nem ok nélkül bíztak. Bárczy István egymás után valósította meg programját. Mindenekelőtt rendezte a tisztviselők fizetését, mert az volt a véleménye, hogy nyomorgó, szűkösen élő tisztviselőktől nem követelhet rendes munkát. Épített iskolákat, épített olcsó lakásokat és a hatósági lakásépítéssel megindította a magánépítkezést is. Ezzel enyhített a lakásínségen és letörte a lakásuzsorát, de az építőláz munkát és kenyeret adott a pangó iparnak is. Épültek kórházak, épültek fürdők. Nagy harcok árán kivieszi a magánvállalkozás kezéből a világítási monopóliumot. A gázgyárat, az elektromos áramot fejlesztő telepeket egymás után váltja meg és épít helyébe új, modern üzemeket. Megvéteti a várossal a Városi Villamosvasút részvénytöbbségét, mert az a terve, hogy lassacskán a főváros számára szerezzék meg az egész közúti közlekedést, a villamosvasutakat és az omnibuszt. Nem feledkezik meg a szociális intézményekről sem és teljesen modernizálja a közéletet. Hogy a közéleti intézmények modernizálása mit ér és mit jelent, azt csak a háború idején tudtuk meg, amikor kiderült, hogy a békeidőkben megvalósított mintaszerű közéleti intézmények nélkül Budapest frontmögötti háborúját meg sem

tudtuk volna vívni.

Ehhez a sok mindenfélehez természetesen pénz kellett, sok pénz. De Bárczy István szerzett azt is. Mikor a pesti nagy pénzintézetektől nem tudott olcsó kölcsönt kapni: kiutazott Londonba meg Párizsba és angol, meg francia pénzen váltotta meg a világító üzemeket, idegen pénzből építette meg azokat a nagyszerű intézményeket, melyek modern világvárossá tették Budapestet. A vízvezeték, csatornázás kiépítésével, az egészségügyi intézmények megvalósításával, a lakásínség megszüntetésével meghosszabbította a pesti ember átlagos életkorát, a szabályozásokkal pedig megszépítette a város ábrázatát. Mindenre gondolt. Nemcsak a világítási monopóliumokat verekedte vissza a város számára, de nagy telekomplexumokat vásárolt, hogy a telekspekuláció kezéből kicsavarja a városfejlesztés irányítását.

Megindította a harcot a választójog kiterjesztése érdekében. Nagy szükség volt erre az akcióra, mert csak a vak nem látta, hogy a polgárságnak nincs szerves kapcsolata a sorsát intéző közgyűléssel és tanáccsal. Tessék elképzelni, hogy a közel milliós lakójú főváros képviselőit néhány száz ember által meghatalmazások alapján leszavaztatott husz-huszonöt ezer választó választotta és a községi képviselők felét nem is az összes polgárságból szabadon, hanem vagyoni cenzus alapján virilisták közül kellett választani. Bárczy István tehát arra törekedett, hogy reformáltassék meg a választójog,

hogy a fővárosi polgárság egyetemének akarata jusson érvényre a városházán.

A Bárczy-korszak így forgatta ki Budapest régi mivoltából, hogy egy új, modern, eleven Budapestet varázsoljon a helyébe. És 1909-ben, mikor másodszor választották meg polgármesterré, már büszkén mondhatta el, hogy: „a tespedést, rezignációt, tépelődést, aprólékosságot, mely a városi igazgatás több ágában volt észlelhető, mihamar a szorgos munka, gyorsabb elhatározások, a jövőendő sikerek biztató reménye, bátrabb gondolkodás és — ha szabad úgy mondanom — bizonyos nagyszabású szabadabb mozgás kezdte felváltani.”...

A jövőendő sikerek biztató reménye azonban, sajnos, hamarosan elfonnyadt. Jött a világháború, amely a maga számára foglalt le minden pénzt és minden energiát. A fejlődés jóidőre megállott és csak az összeomlás után került rá a sor, hogy a maiak tovább építsék a várost azon a fundamentumon, melyet a régiek raktak le.

Tekintetes Bárczy István

Vajjon mi volt nagyszerű sikereinek titka? Elsősorban bizonyára a rátermettség. Az ő devise is az volt, ami *Gambettáé*: Pártokkal kormányozni és tehetséggel igazgatni. Pártok, kerületi politika, kicsinyes torzsalkodások voltak az ő idejében is. De az ő nagyszerű diplomata-tehetsége, okossága, veséig látó emberismerete, szeretetreméltó egyénisége, tudása, közvetlensége és adminisztráló művészete ügyesen el tudott hárítani minden akadályt, mely programja megvalósítása elé tornyosult. Alig volt néhány hónapos polgármester, midőn egy ujságíró azt ajánlotta, hogy csináljon ő is pártot, mert párt nélkül nem boldogul.

— Minek?! — mondta Bárczy mosolygva — hiszen mögöttem az egész közgyűlés!

Ugy is volt. Bárczy mögött állott az egész közgyűlés, hogyha rákerült a sor. *Vázsonyi* demokratái, *Hüvös* és *Ehrlich* liberálisai, a budai szabadpolgárok és Polónyi „Sas”-ai — mind Bárczy mögött állottak.

Igy aztán nem csoda, hogy a gázgyár megváltása után Vázsonyi Vilmos büszkén hirdethette, hogy a város a virilisták voksaival kommunizálta a közüzemeket.

Finom intelligenciával, nagyszerűen ki tudta válogatni munkatársait és barátait. De ki tudta válogatni még az ellenségeit is. Ennek a szelektáló tehetségnek nagy része volt abban a sok-sok sikerben, melyet polgármestersége alatt elért.

Nem volt szónok, de tele volt ötlettel és amit mondott, azzal mindig fején találta a szöveget. Nem tudott pózolni, de beszédében volt valami, amit a francia charme-nak mond. Volt benne valami utánozhatatlan szeretetreméltóság, amivel mindenkit meghódított. Nem volt hiú ember és nem is nagyon törődött vele, hogy polgármestersége alatt nem kapott kitüntetést sem. Mikor előkelő külföldi vendégei voltak a városnak, akik az ünnepi bankettre feltűzték valamennyi kitüntetésüket, az ő frakkja mindig büszkén feketéllett ki az érdemrendekkel teleaggatott díszruhák tengeréből. Mikor pedig a király néha Pestre látogatott és az udvari ebédekre hivatalos volt a polgármester is, a kabinetiroda mindig úgy címezte a főváros polgármesterének meghívóját: *Tekintetes Bárczy István polgármester úrnak.*

Ezzel sem törődött. Azt mondta, hogy van neki olyan címe, amilyen rajta kívül senkinek nincs: *Budapest polgármestere.* És van olyan kitüntetése, ami szintén nincs mindenkinek: Budapest népének a szeretete.

És most harminc esztendővel azután, hogy a főváros közgyűlése első ízben választotta meg Budapest polgármesterévé: a maiak szeretettel és gyöngédséggel rakosgatják a szimpátia és elismerés virágait *Bárczy István* elé. A harminc év előtti polgármester pedig ma már közel jár a hetvenhez. Szép, érdekes, intelligens fejét megeste a dér, de kék szeméből ma is a bölcs ember derűje mosolyog felénk.

Pásztor Mihály